

107523 - Het is belangrijk dat een school ouders kan uitleggen op grond waarvan zij inschat of er sprake is van seksueel overschrijdend gedrag.

ADVIES

inzake de klacht van:

de heer en mevrouw A te B, ouders van C, ex-leerling van D te B, klagers

tegen

- mevrouw E, leerkracht D;
- mevrouw F, directeur D, verweersters
gemachtigde: de heer G

1. VERLOOP VAN DE PROCEDURE

Bij klaagschrift van 9 januari 2017 hebben klagers op grond van de geldende klachtenregeling een klacht tegen verweersters ingediend met de volgende inhoud:

De heer en mevrouw A klagen over de wijze waarop de leerkracht, mevrouw E, en de directeur, mevrouw F, zijn omgegaan met de situatie waarin een klasgenootje van de zoon van klagers zich jegens hem (en andere leerlingen) seksueel overschrijdend heeft gedragen. De leerkracht en de directeur hebben onzorgvuldig gehandeld en er zijn onvoldoende maatregelen getroffen.

Voorts klagen de heer en mevrouw A erover dat de directeur niet het gehele leerlingdossier van hun zoon wil verstrekken.

Een en ander zoals toegelicht in het klaagschrift en de bijlagen.

Vanuit het secretariaat van de Commissie is telefonisch met partijen overlegd over de gewenste wijze van klachtafhandeling: mediation of formele klachtbehandeling. Naar aanleiding van de uitkomst van deze gesprekken is de klacht ter beoordeling voorgelegd aan de Commissie.

Op 17 januari 2017 heeft de Commissie verweersters verzocht uiterlijk 7 februari 2017 een verweerschrift in te dienen.

Verweersters hebben op 6 februari 2017 een verweerschrift ingediend.

Op verzoek van de Commissie heeft ook het bevoegd gezag toelichtende schriftelijke informatie verstrekt.

Alle stukken zijn in afschrift aan partijen gestuurd.

Klagers en verweersters waren ter zitting aanwezig.

Verweersters werden begeleid door de heer H, bovenschools directeur bij J en bijgestaan door hun gemachtigde.

De mondelinge behandeling van de klacht vond plaats op 1 maart 2017 te Utrecht.

Onder handhaving van hun standpunten hebben partijen een nadere toelichting gegeven.

Hetgeen in de stukken en op de zitting naar voren is gebracht is, voor zover relevant, zakelijk in dit advies weergegeven.

2. DE FEITEN

C, geboren 25 augustus 2010, zat het schooljaar 2015-2016 in de onderbouwgroep van D. Op 15 april 2016 heeft klagster de leerkracht verteld dat C bij een klasgenoot thuis te maken heeft gehad met seksueel onderzoekend gedrag van die klasgenoot. Op 11 april 2016 heeft een andere moeder aan de leerkracht een soortgelijk verhaal verteld over het gedrag van de klasgenoot richting haar zoon. De leerkracht heeft de directeur over de gesprekken geïnformeerd. Later die week is er nog een derde moeder bij de directeur geweest om te vertellen dat haar zoon, net als C, te maken heeft gehad met seksueel onderzoekend gedrag van deze klasgenoot. In de week voor de meivakantie (23 april tot 9 mei 2016) heeft de directeur twee gesprekken gevoerd met de betrokken moeders (waaronder de moeder van de klasgenoot). Na de meivakantie, op 17 mei 2016, heeft er een gesprek plaatsgevonden tussen klagster, drie moeders van medeleerlingen van C (waaronder de moeder van de klasgenoot), de leerkracht, de directeur en de externe vertrouwenspersoon. In het verslag is het doel van het gesprek beschreven: "Samen tot een constructieve oplossing komen tot een wenselijke situatie voor iedereen waarbij we streven naar een zo'n veilig mogelijke school". Verder is in het verslag een tiental afspraken opgenomen over de communicatie en over de gang van zaken in de klas. Tot aan de zomervakantie hebben de directeur en de bovenschools directeur tweewekelijks gesprekken gevoerd met klagers om te bespreken hoe het gaat met C. Naar aanleiding hiervan is besloten om C voor de zomervakantie alvast te plaatsen in de middenbouw. Tijdens het gesprek van 4 juli 2017 hebben klagster, de directeur en de bovenschools directeur afspraken gemaakt voor na de zomervakantie. In het verslag van dat gesprek staat dat er in de eerste schoolweek een startgesprek wordt gevoerd. Verder is afgesproken dat klagster en de directeur in ieder geval tot aan de herfstvakantie iedere twee weken met elkaar spreken. In de herfstvakantie hebben klagers de directeur bericht dat C naar een andere school gaat.

3. VISIE PARTIJEN

Visie klagers

Klagers stellen zich op het standpunt dat de school niet adequaat heeft gehandeld nadat zij hadden verteld wat C bij een klasgenoot thuis had meegemaakt. C had klagster verteld dat hij de piemel van zijn klasgenoot moest aaien en dat hij hem tussen zijn billen moest likken. Klagers wilden dat er een oplossing voor de lange termijn zou komen voor C, twee

medeleerlingen en de klasgenoot. Verder wilden klagers dat de school, conform hetgeen in het veiligheidsprotocol staat beschreven, een crisisteam zou vormen. Helaas heeft de school onvoldoende gedaan.

Alhoewel klagers meteen al om extra toezicht hadden verzocht, heeft het tot zes weken voor de zomervakantie geduurd voordat die er kwam. De klas was onoverzichtelijk en dat bleef zo. Als gevolg daarvan kon de klasgenoot ongezien door blijven gaan met gedragingen waar zijn medeleerlingen last van hadden. C bleef tijdens de pauzes binnen omdat hij niet meer buiten durfde te spelen.

De leerkracht heeft er steeds op aangedrongen om het klein te houden. Zij bagatelliseerde daarmee de gebeurtenissen die bij de klasgenoot thuis hadden plaatsgevonden en op school doorgingen. Bovendien zijn de leerkracht en de directeur eraan voorbij gegaan dat er al in de herfst van 2015 signalen waren van seksueel getint gedrag. Toen moesten jongens op aandringen van de klasgenoot hun piemel aan elkaar laten zien. Aangezien de leerkracht op de hoogte was van het "piemelspel", hadden alle bellen moeten gaan rinkelen toen klaagster en ook andere moeders haar in april 2016 vertelden dat hun zonen te maken hadden gehad met seksueel onderzoekend gedrag van de klasgenoot.

Klagers hebben het initiatief genomen om advies in te winnen bij K, bij L en bij de leerplichtambtenaar. K adviseerde een melding te doen. Omdat klagers vonden dat andere ouders moesten weten wat C en twee andere leerlingen hadden meegemaakt, drongen zij er bij school op aan een ouderavond te organiseren. Dat is niet gebeurd. Alhoewel de directeur had toegezegd dat de klasgenoot van school verwijderd zou worden, is ook dat niet gebeurd. De gesprekken die klagers met de directeur en later ook met de bovenschools directeur hebben gevoerd hebben ook niet geleid tot een oplossing. Integendeel: de situatie werd onhoudbaar. Omdat de school andere ouders niet informeerde, heeft klaagster dat toen zelf gedaan. Dat heeft de directeur haar niet in dank afgenomen. De directeur heeft de leerkrachten, op straffe van overplaatsing, verboden om te spreken over de onhoudbare situatie. Gezien de dictatoriale houding van de directeur en vanwege de onveilige schoolomgeving waren klagers uiteindelijk genoodzaakt om C van school te halen. In verband met de overstap hebben klagers het leerlingdossier van C opgevraagd. Klagers hebben het dossier pas in december 2016 ontvangen en dat was niet het dossier dat ze voor de zomervakantie hebben ingezien.

Visie verweersters

Signalen over ongewenst gedrag van een medeleerling neemt de school altijd serieus. Ook als het gaat om ongewenst gedrag dat in huiselijke sfeer heeft plaatsgevonden. In dit geval zijn er gesprekken gevoerd met de betrokken ouders en is hen gevraagd wat ze wilden. Zij wilden een veilige schoolomgeving voor hun kinderen. Alhoewel de school bij de kleuters geen zorgwekkend gedrag zag, heeft de directeur besloten dat de directie, de interne orthopedagoog en de ib'er extra zouden gaan observeren op het plein en in de groepen. De directeur heeft klaagster ook gewezen op de mogelijkheid om de schoolarts te raadplegen. Na ieder gesprek met klaagster heeft de directeur gecheckt of het gesprek goed was verlopen. Dat was steeds het geval. De directeur heeft de bestuurder direct geïnformeerd over de situatie en contact opgenomen met K, het wijkteam, L en de leerplichtambtenaar. Op grond van hetgeen

de directeur, de ib'er, de interne orthopedagoog en de leerkracht waarnamen op school en op grond van de gesprekken met de externe deskundigen is de school tot de conclusie gekomen dat er geen indicatie was om een diepgaand onderzoek te doen en/of om crisisteam samen te stellen.

In de klas was de situatie onder controle en beheersbaar. Het buitenspelen leverde geen problemen op. Ook niet voor C. Na een gesprek met klagers is besloten dat C tijdens de pauze binnen zou blijven.

Op 17 mei 2016 heeft de leerkracht het klaslokaal laten zien aan de externe vertrouwenspersoon (jeugdverpleegkundige bij L). Er zijn hoekjes in het lokaal maar de leerkracht, die de hele dag rondloopt in de klas, gaf aan dat ze goed weet wat er gebeurt in de klas. De vertrouwenspersoon heeft toen de handleiding "omgaan met seksueel getint gedrag tussen leerlingen" overhandigd. Die handleiding sluit aan bij de wijze waarop de school heeft gehandeld. Op 17 mei heeft ook het gesprek plaatsgevonden dat werd geleid door de vertrouwenspersoon. Ondanks de inspanningen van de school bleek dat klagers het gevoel hadden dat de school onvoldoende deed. Daarop is besloten dat de bovenschools directeur iedere twee weken sprak met de betrokken ouders (waaronder klagers) om de zorg van de ouders en het welbevinden van de leerlingen te monitoren.

De leerkracht voert aan dat zij, toen zij in 2015 hoorde van het zogenaamde piemelspel, dit met de kleuters in de kring heeft besproken. Daarbij heeft de leerkracht de kinderen verteld dat ze het moeten zeggen als er dingen gebeuren die ze niet leuk vinden. De leerkracht heeft het toen ook met de ouders besproken. Klagers wilden dat er ook nu met alle ouders gesproken zou worden. Ze wilden dat er een ouderavond georganiseerd zou worden. Daar is na overleg met de vertrouwenspersoon van afgezien. De school heeft schriftelijk informatie verstrekt en is nagegaan welke ouders wel behoefte hadden aan een ouderavond. De directeur heeft de ouders die behoefte hadden aan een ouderavond persoonlijk benaderd.

Voor de laatste zes weken van het schooljaar waren er extra handen in de groep. Hiertoe was vooral besloten om onrust bij de betrokken ouders weg te nemen. Verder is besloten om C op te vangen in de middenbouw. Klagers waren hier tevreden over. Er zijn geen toezeggingen gedaan over het verwijderen van de klasgenoot. Daar was ook geen aanleiding voor. Er was geen sprake van een onhoudbare situatie. Integendeel, mede door de genomen maatregelen was de situatie overzichtelijk en beheersbaar.

In de voorlaatste week van de zomervakantie heeft de directeur samen met de groepsleider een startgesprek met klagers gevoerd. Toen is de stand van zaken besproken en in is kaart gebracht wat de behoeften van C waren. Op 7 oktober 2016 heeft klagerster de directeur laten weten dat ze hulp had ingeschakeld om zijn weerbaarheid te vergroten. De directeur vond dit een positieve boodschap. De directeur was dan ook verbaasd toen klagerster vier dagen later liet weten dat ze helemaal klaar was met de school. Toen de directeur het bericht ontving dat C naar een andere school zou gaan, is het onderwijskundig rapport (OKR) klaar gezet in het administratiesysteem zodat de nieuwe school het uit dat systeem kon ophalen. De school heeft het OKR nogmaals verstuurd toen bleek dat de nieuwe school het OKR niet had ontvangen. Het kinddossier (een soort portfolio), waarin is beschreven hoe het kind zich sociaal-emotioneel ontwikkelt en welke vaardigheden het beheerst en hoe het kind deelneemt aan het schoolleven, hadden klagers al voor de zomervakantie ontvangen.

De directeur weerspreekt dat zij een dictatoriaal bewind voert op de school. Ook de leerkracht en de bovenschools directeur herkennen dit niet.

4. OVERWEGINGEN VAN DE COMMISSIE

Iedere school moet zorg dragen voor een veilig schoolklimaat. Dat houdt onder meer in dat de school zal moeten nagaan of en op welke wijze er gehandeld moet worden als er signalen zijn die duiden op een onveilige situatie op school. Ook als het gaat om een onveilige situatie buiten de directe schoolomgeving kan er aanleiding zijn voor de school om te handelen. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn als de gesignaleerde onveilige situatie zich mogelijk ook op school voor zou kunnen doen. Uit de schoolgids blijkt dat er bovenschools een aantal kaders zijn vastgesteld zoals gedragsregels voor leerkrachten, het calamiteitenprotocol, het protocol sociale veiligheid. Verder blijkt uit de schoolgids dat leerkrachten, kinderen en ouders samen het leefklimaat bewaken en dat hier op regelmatige basis in alle groepen aandacht voor is.

Het staat vast dat klaggster de school op 15 april 2016 heeft geïnformeerd over grensoverschrijdend gedrag van een klasgenoot jegens haar zoon. Het betrof een incident dat niet op school maar bij de klasgenoot thuis had plaatsgevonden. De school is naar aanleiding van het signaal op school extra gaan observeren om na te gaan of het gesignaleerde gedrag ook op school plaatsvond. Volgens klagers was dat namelijk het geval. Verweersters hebben echter verklaard dat ze dergelijk gedrag niet hebben waargenomen op school. Aangezien het standpunt van klagers niet wordt ondersteund door een document of verklaring van een derde, kan niet vastgesteld worden dat de klasgenoot zich op school grensoverschrijdend heeft gedragen.

Uit de stukken en hetgeen naar voren is gebracht kan vastgesteld worden dat de school het nodige heeft gedaan na de melding van klaggster. De school is extra gaan observeren. De school is steeds in gesprek gebleven met de betrokken ouders. Er zijn in overleg met klagers afspraken gemaakt. De school heeft externe instanties voor advies geraadpleegd. De bovenschools directeur heeft vanaf enig moment tweewekelijkse gesprekken met de betrokken ouders gevoerd. Er is in overleg met klagers besloten om C in de pauze binnen te laten en om hem in de middenbouw te plaatsen. Met de ouders die er behoefte aan hadden heeft de directeur gesproken over de ontstane situatie. En vanaf 6 juni 2016 is er extra hulp in de kleutergroep gekomen.

Volgens de regeling ongewenste intimiteiten kan de school een crisisteam formeren als een leerling op school te maken heeft met ongewenste intimiteiten of seksueel misbruik.

Aangezien niet is gebleken dat hiervan sprake was, is het niet onzorgvuldig te noemen dat de school geen crisisteam op de kwestie heeft gezet. De Commissie acht het ook niet klachtwaardig dat de school de klasgenoot niet van school heeft verwijderd, omdat niet is gebleken dat de situatie zodanig ernstig was dat de klasgenoot niet langer op school kon blijven. Al met al concludeert de Commissie dat de school adequaat heeft gehandeld en voortvarend maatregelen genomen heeft, passend bij de inschatting die de school van de situatie mocht maken en ook heeft gemaakt. De klacht dat de school onzorgvuldig heeft gehandeld en onvoldoende

maatregelen heeft genomen is dan ook ongegrond.

De school had klagers wel beter kunnen uitleggen op grond waarvan de school tot een bepaalde inschatting is gekomen. Dat had bijvoorbeeld gekund met het zogenaamde vlaggen-systeem, waarbij aan de hand van een lijst met criteria voor seksueel grensoverschrijdend gedrag, gedrag geduid kan worden en tevens bepaald kan worden wat een adequate reactie is. Verder beveelt de Commissie aan om, in aanvulling op het protocol ongewenste intimiteiten en seksueel misbruik – dat onderdeel is van het veiligheidsplan en vooral lijkt toe te zien op gedrag van een volwassene richting een kind –, een handleiding (bijvoorbeeld de door de school gebruikte L handleiding) op te stellen hoe om te gaan met seksueel getint gedrag tussen leerlingen.

Wat betreft de klacht over het leerlingdossier overweegt de Commissie als volgt. In een leerlingdossier worden gegevens over een leerling bewaard. Het leerlingdossier bestaat meestal uit twee componenten: de leerlingadministratie en een inhoudelijk gedeelte, gericht op onderwijskundige aspecten en begeleidingsaspecten. Het inhoudelijk gedeelte van het dossier bevat meestal rapporten, uitslagen van toetsresultaten, gegevens uit het leerlingvolgsysteem, verslagen van gesprekken met ouders en afspraken die er over de leerling zijn gemaakt. Deze informatie is bedoeld voor de onderwijskundige en algemene begeleiding van de leerling. Elke school in het primair onderwijs moet een onderwijskundig rapport opstellen wanneer een leerling naar een andere school gaat. Daarmee zorgen scholen ervoor dat leerlingen ook na een overstap op de nieuwe school het juiste onderwijs kunnen ontvangen.

In het onderwijskundig rapport wordt in ieder geval informatie over de sociale en emotionele ontwikkeling van de leerling, over de werkhouding en over resultaten en vorderingen gegeven. Uit de stukken en hetgeen ter zitting naar voren is gekomen, blijkt dat de school de nieuwe school het onderwijskundig rapport heeft gestuurd. Het bevat informatie over de sociaal-emotionele ontwikkeling van C en toetsuitslagen op het gebied van technisch lezen, rekenen, spelling, begrijpend lezen en kleurontwikkeling. De Commissie is niet gebleken dat het onderwijskundig rapport onvolledig is.

Ouders hebben op grond van artikel 35 Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) recht tot inzage in al deze gegevens. Ook bestaat er op grond van artikel 39 Wbp kopierecht, dat wil zeggen dat er tegen een geringe vergoeding door de ouders kopieën van de gegevens gemaakt mogen worden. Klagers stellen dat zij niet het volledige dossier hebben ontvangen. De school stelt dat klagers het gehele dossier hebben ontvangen: eerst het kinddossier en later het OKR. De school heeft het leerlingdossier niet in de procedure ingebracht. Hierdoor kan de Commissie niet vaststellen of klagers een volledig dossier hebben ontvangen. Ter zitting is gebleken dat de school er niet in is geslaagd om aan klagers uit te leggen dat het leerlingdossier uit twee delen bestaat, een dossier met toetsuitslagen en een dossier dat een meer portfoliokarakter heeft. Het had op de weg van de school gelegen om klagers hierover duidelijkheid te verschaffen.

Nu dat niet afdoende is gebeurd, acht de Commissie de klacht over het dossier in die zin gegrond dat de school onvoldoende duidelijk richting klagers is geweest uit welke informatie een leerlingdossier bestaat.

5. OORDEEL VAN DE COMMISSIE

De Commissie komt op grond van bovenstaande overwegingen tot het oordeel dat de klacht dat de leerkracht en de directeur onzorgvuldig hebben gehandeld en dat er onvoldoende maatregelen zijn getroffen, ongegrond is.

De klacht over het leerlingdossier is in die zin gegrond dat de school onvoldoende duidelijk heeft gemaakt aan klagers uit welke informatie een leerlingdossier bestaat.

6. AANBEVELINGEN VAN DE COMMISSIE

De Commissie ziet geen aanleiding om, naast hetgeen reeds voortvloeit uit de overwegingen van het advies, aanbevelingen te doen aan het bevoegd gezag van D

Aldus gedaan te Utrecht op 21 april 2017 door mr. drs. P.H.A. van Geel, voorzitter, drs. C.T.M. Jaartsveld en drs. M.H.W.C. Voeten, leden, in aanwezigheid van mr. A.A. Veraart, secretaris.

mr. drs. P.H.A. van Geel
voorzitter

mr. A.A. Veraart
secretaris